

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Helyben: Vidéken:
 Egy óra. . . . I kor. Egy óra. I kor. 50 fill.
 Negyedévre . . 3 . . . Negyedévre 4 . . 50 .

Felolvasó szerkesztő:
IFJ. MÓRICZ PÁL.
 Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRÖNOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
 Piac-utca 47. és 49. szám.

A debreczeni egyetemről.

— Levél a szerkesztőhöz. —

Ma mikor az áldatlan és megbizhatatlan politikai helyzet miatt a gondolkozni tudó polgárság hitét, bizalmát veszítve emésztődik, jól esik — bár rövid időre is — félrehúzódní, az ingoványos politikai küzdterről és jól esik azok közzé sorakozni, a kik a magyar kultúra erősítésével akarják emelni a magyarságot. Azok, a kik a debreczeni református egyetem létesítésén buzgólkodnak, a magyarság legderekabbjai közé tartoznak. És bármely bekövetkezhető viszontagságos idő ellen védvart építenek minékünk. Azért felekezeti különbség nélkül magasra kell emelni minden magyarnak ezt a törekvést és az alföldi magyarság színjavanak egyesülni kell, áldozatokra is készen, hogy ez az egyetem mielőbb létesüljön. Annyival is inkább nem szabad az időt és alkalmat vesztegetni; mert a kassaiak is megmozdultak már az ottan elhelyezendő egyetem létesítése ügyében. Ennélfogva reánk debreczeniekre és alföldiekre nincsen ma fontosabb kérdés, mint a debreczeni egyetem ügye, a melyre vonatkozólag egyik érdemes dolgozó társunknak (Nagyszébenből) következő figyelemre méltó levelét vettük:

Nótázó bakák.

Mert úgy szokott az történni, hogy a kecskelábu asztal fehérre sikarolt táblája megfordítódik, hogy ami alul volt, az legyen felül. Mert az ebben a bakapraktika, hogy míg a felső sima oldalon enni szoktak, az alsó oldal pedig a „pucolásra“ használdik... A hasára fordított asztaldeszán a derékszijat vagy pedig a puskaszíjat, két szegecskével, szépen kifeszíti a nyurga baka, azután hozzálát a pucolásához és a viasz, meg a parafadugó, meg egy posztódarabka is szépen megcsiszolja a magukét. Mindig simább, fényösebb lesz a szíj, mint a kisaszszonyok tükre.

A fekete szemű Abuczki, meg a tisztiszolga Garabuczi, a század trefacsinalói, a nagyétű Buczival évődnek, kinék másfél porció „komisz“ kell mindennapra és mégis olyan szikkadt, olyan ólomszínű, mint a halott, csak a nagy, hegyes fogai fehérlenek.

Freiter ur Szabó pedig most is majszol — egy rettentő rövid eszű paraszt nagy topa lábakkal, vörös, otromba kezekkel s igazán csodálatos, hogy még neki is termelt virágot a krumpli. (Ámbátor gyalog-

Kedves Barátom!

Most hogy a debreczeni egyetem újra felkerült, sokszor eszembe jut egy itteni magyar tanárnak a szava: „Olyan intézmény talán a világon sincs, mint a szászoké;“ nagyszébeni általános takarékpénztár egyszer évi 80 ezer forint évi tiszta jövedelméből 75 ezer forintot adott iskolai célra“. Mint tudod, a szászoknál mindenik pénzügyi intézet előmozdit valamit, (tanügyet, földművelést s másikat az ipart). A részvényes 5%-ot kap a részvénye után, se többet, se kevesebbet. S gondoskodva van arról, hogy a részvény eladható ne legyen, hogy így az intézet segélyezési céljától el ne vonassék.

A kálvinista iskola a magyarság erős vára, tehát a kálvinista iskolák fejlesztése minden magyar embernek érdekében áll, tartozzék bármely vallásfelekezethez; nekünk kálvinistáknak pedig büszkeségünk tárgya. Ezt a büszkeséget nem az iskola falai között érezzük igazán, hanem mikor szétszóródunk ebben a hazában — a mint a fa magasságát sem tudjuk mérlegelni, míg alatta állunk — és bármely zugában ennek a hazának, találunk olyanokat, a kik a mi ősi főiskolánk falai között szívták magokba a tudományt, ember- és hazaszeretetet s Isten félelmét. Ekkor vagyunk igazán büszkék arra, hogy debreczeni diákok voltunk egykor. A ki nem próbálta, nem tudja elképzelni, mily különös, kimagyarázhatatlan érzés fűzi azokat össze, a kik a mi főiskolánknak voltak növendékei! Ebben a hazában itthon vagyunk mindenütt, mert miénk, akár magyarokkal, akár másokkal beszélünk, de ha azok vagyunk együtt, a kik Debreczenben jártunk, akkor úgy érezzük, mintha nem itt, hanem otthon volnánk Debreczenben a Collégium előtt, óra közben! Ilyenkor kigyúl az arc,

ragyognak a szemek! És a magyarok, kik ilyenkor látnak bennünket, tiszteletet érezve ama ősi főiskola iránt s méltányolva értékünket így szólnak egymáshoz: „Ne zavarjátok a debreczenieket“.

Az egyetem ügye nem csak kálvinista érdek, de első sorban mégis ez.

A szegény ember gyermeke régen ingyen kapott bentlakást és kosztot. Ma jobb a koszt, de drágább. Sok jó tehetségű szegény gyermek tehát nem kap helyét a tudomány asztalánál, mert anyagi javakkal szűkösnek vannak ellátva szülei.

Sok szegény, de jó tehetségű fiú nő fel az iskolában, a ki a tanuláshoz legszükségesebb eszközöket elő tudja teremteni, de arra már nincs módja, hogy szabadidejében a város művelt elemei között keressen szórakozást. Ezért tehát társaival az utcán polgári bormérések füstös szobáiba s részeg kőműves stb. segédekkel jön összeütközésbe. Így kerül ki az iskolából az élthez, lesz pap, tanító stb. Azt hiszem, mindenki érzi, hogy ez nem jól van így. Ha a szászokéhoz hasonló céllal és szervezettel pénzügyi intézet alakulna, úgy a fentiek orvoslása végett, én hivatali fizetésemből 300 forint értékben veszek részvényt, talán többert is.

Öszinte barátod
Dr. Medgyesi Károly.

Az „Uj-párt“ felhívása.

(A debreczeni képviselőválasztó polgársághoz.)

A debreczeni „Uj part“, a Bánffy-párt szervező bizottsága, az uj part a kitésa alkalmából a következő felhívást intézi a képviselőválasztó polgársághoz (mely felhívás plakátírozva is lesz):

szonyság haragudtak szörnyen, de Abucki akkor már kint volt a szobából.

A rozsdás dróton fityegő lámpa nehezen pislakol és az a nyurga köhögős baka olyan fáradtan, olyan unottan dörgölgeti, huzogatja a kifeszített szíjat, mely sehogy sem akar fényesedni. Nagykot köhint közben.

Aztan valamelyik agyról valaki, talán éppen a káplár ur Nyakó, igen tiszta, mély bariton hangja van, beledudol egy nótába, olyan egyszerű, együgyű baka nótába, mely mind egy egy vágyteljes gondolat a távoli édesekre, a „kese ló után“ s azokra a többnyire rövid hűségű szöke-barna rózsákra, kiknek rozmarint a kedves viráguk... Lassan-lassan a többi is utána dudolja, nem is jó azt hallgatni, bu és bánat annak az ára, ha igéző erejét a szívbe beveszi. Mert még a trefás Abucki is elkomorlyodik, s odaszeg valamit tisztiszolga Garabuczi komájának, kivel egy faluhelyről is valók:

— Hej, te Imre . . .

Majd a hosszú baka kezd reá egy nótát, oly kellemes, panaszló a hangja . . . A száraz köhögés meg-megakasztja ugyan a nótáját s úgy elhallgatón. Mintha fátyolos

gos Cs. Nagy szerint a freiter sarzsi, csakugyan nem is komoly tisztség, csupán afféle „bakteri állapot“. Szép karaj fehér kenyér, meg valami kolbász-féle van a kezében, a szegény Buczinak majd elolvad a nyelve s a kolbász erős fokhagyma szaga még az udvarra is kiérzik.

— Hazai, szokta mondani freiter ur Szabó, — pedig nem úgy van, mert a kedvese, egy ötven esztendősen vén szakácsnő küldözgeti neki, kit a multkoriban is jól megtrefált Abuczki.

— Szabó örvezető urat keresem, — mondá egy vasárnap délután a századfolysón egy kipingált arcú vasalt szoknyájú, begyes fehér eseléd Abuckinak, ki már hírből ismerte az asszonyságot.

— Erre tessék jönni — hívta nagy szívesen a baka s kinyitott egy szoba-ajtót. és maga előtt tolta a festett arcú, korhadtt asszonyt, ahogy a torkán kifért, kiáltván Szabó freiter urnak:

— Örvezető ur Szabó! . . . Begyűtt az édes szüleje, az édes nagyanyja . . . egy kis hazait hozott!

— Kaczagott mindenki, csak az örvezető ur Szabó, meg a festett arcú asz-

Képviselőválasztó polgártársak!

Széles e hazában mindenütt lelkesedéssel sietnek a polgárok a báró Banffy Dezső új politikai pártjának zászlaja alá, mert erre az „**Egységes és egynyelvű magyar nemzet**” van felírva. Ezért a lelkiunket hevítő nagy czélért utasít vissza az új párt programja minden jogosulatlan idegen befolyást, minden **németesítő törekvést**, minden német tulkapást, azt akarva, hogy **Magyarország a magyar nemzeté legyen.**

Ezért követeli, hogy: A magyar hadseregnek **magyar legyen a vezényszava, szolgalmi nyelve, tisztikara!** Szolgáljon magyar érdekeket a magyar állam külső képviselete! Magyarország szabaddittassék ki Ausztria gazdasági békóitól! **Önálló vámterület, magyar nemzeti bank** és magyar érdekeket követő gazdasági politika tegye a nemzetet gazdaggá, elegettede s létesítsen viragzó földmívelést, ipart, kereskedelmet! **A választói jogosultság** terjesztessék ki a nép széles rétegeire! A szegény ember nehéz sorsán való könnyítést ismerje az állam egyik elsőrangú kötelességének! Tiszta szabadelvű politika tegye lehetővé a felekezetek és társadalmi osztályok közötti békés együttélést! Ez tegye újra a kor irányeszméivé a Szabadság Egyenlőség Testvériség már-már üres jel-szavakká vált nagy elveit!

Polgártársak! Debreczenben, a magyarság székvárosában ki ne lenne híve ezeknek a politikai törekvéseknek? Jöjjetek el hát polgártársak **f. január hó 31-én délelőtt 1/2, 11 ó akor az „Arany Bika” szálló dísztermébe**, a hol az új politikai párt megalapítója és vezére, az erős magyarerezű államferfiu báró **Banffy Dezső** fogja széles alapokon ismertetni az új párt tiszta vizű magyar politikáját és határozott ellenzeki programját. Jertek el polgártársak, kövessünk már egyszer olyan igazi magyar politikát, a milyenre a nemzetnek szüksége van. Tegyük városunkat az új párt legerősebb varbástyjává!

Debreczen, 1904 január havában.

Hazafias üdvözléssel

Az új párt debreczeni szervezőbizottsága.

szeme valamit keresne a levegőben, vagy ha belebámul a fényesre „kihúzott” puska cső karikázó tükörébe? . . .

„Levelet ír édes anya katoná fiának:
„Gyere haza édes fiam, halálomra várlak!
Visszaírt az ezredes ur az édes anyának!
„Ó felsége táborában fiának sirt ásnak . . .”

A lámpafény meg-meglobban . . .
Mo-t kürtjel hallatszák — az őrszoba felől fujják — s a köpczös, vastag nyaku Virág kürtöst, ki ruhástól elaludt az ágyon, oldalba üti az „ügyeletes”:

— Hé, Virág? ! A hangászokat hívják!
A kis Virág dörögve, szemét dörzsölve tápázkodik fel s nyakába akasztja kürtjét.

Aztán megzendül a „takarodó” poetikus kúrthangja olyan busan, olyan édesen, olyan hívólag elnyujtva, hogy szinte gyönyör hallgatni, — nem úgy, mint az „ébresztőt”, avval a sértő, kellemetlen rikácsolásával.

— Lebujni! — kiált be a napos káplár. S lassan-lassan elcsendesül minden nóta, mesemondás, még a gombokat sem csiszolják már tovább. És a fiatal baka kemény szalmazsákján álmodik és talán ilyenkor még az a nyurga, köhögős bakagyerek is boldog? . . .

Szabad Hajdu.

Országgyűlés.

Eredeti távirati tudósításunk.

A megszokott mederben, a kibeszélés medrében folyt tovább ma is az ülés. **Kaas** báró és **Sándor** Pál között volt némi öszszeszlalokozás; de kibeszéléssel elintézték. Sokkal inkább foglalkoztatta a folyosók feleségő urait ama bolond hír és bolond levél, hogy a képviselőház elnökéhez ma levél érkezett „**Egy katoná**” aláírással, melyben azt írják, hogy a lovasságnál szolgáló 3 évet kitöltött katonák összeesküdtek, hogy több ellenzéki képviselő ellen merényletet fognak elkövetni; mert őket okolják bennmaradásukért . . .

Ezt a buta levelet bizonyosan valami „közösüyes firkász” fundálta ki.

Az ülést **Perczel** Dezső elnök vezette. **Münnich** Aurel beterjesztette az 1904. évre megállapítandó ujonczlétszám megállapításáról és megajánlásáról szóló véderőbi zottsági jelentéseket, amelyeknek napirendre tűzése iránt a ház annak idején határoz.

Kovács Pál a javaslat ellen beszélt. Mielőtt a tárgyról beszélné, arra az inczidensre tér vissza, a mely majdnem hogy a szólás jogától fosztotta meg.

Elnök figyelmezteti, hogy ezt az ügyet már befejezték és egyebként sem tartozik a tárghyhoz.

Kovács Pál azután személyes kérdés czimén mégis szová teszi a dolgot, majd pedig a javaslathoz szól. Megemlíti, hogy egy reggeli lap azzal gyanúsította meg a néppártot, hogy a Hohenzollern dinasztia mellett tüntetést akart rendezni. Ez aljas rafogás. Józan eszű ember ilyet a néppárttól föl sem tehet.

Gabányi Miklós: Az ördög sem oly fekete, mint aminőnek tetszik.

Endrey Gyula: Néha még feketebb!
Kovács Pál a katonai nevelésről kezd beszélni.

Kaas Ivor: Halljuk! Halljuk!
Sándor Pál valamit közbeszól.

Zajos folkiáltások a néppárton:
Rendre! Rendre! Azt mondta, hogy — bolond!

Sándor Pál: Az igazat szabad megmondani.

Kaas Ivor báró: Most már én is kérem a rendreutasítást.

Perczel elnök: Ha valóban azt a kifejezést használta, hogy — bolond

Sándor Pál: Nem azt mondtam, hanem csak azt, hogy megbolondult. (Zaj a baloldalon.)

Az elnök **Sándor** Pált rendreutasítja.

Kovács Pál arról beszél, hogy a katonai nevelés magyarosítását ellenzi a hadügy i kormány. A közös hadügyminiszterium iskolai szakosztálya a jelentésben ugy nyilatkozott, hogy a mai tanterv megváltoztatása lehetetlenség, mert a közös hadsereg katonai iszláinak az osztrák realiskolákhoz kell alkalmazkodniok. A szóló ezután **Poló** nyival polemizál.

Smialovszky Valér (Apponyi-párti) pártközi egyezményt ajánlott a politikai helyzet orvoslására.

Polónyi Géza személyes kérdésben felel **Zboray** Miklós beszédére. Ráolvasta **Zichy** gróf beszédét, amelyben elítélte az obstrukciót. Kijelenti, hogy **a néppárt kétszínű**, nem tudni, a saját vagy a nemzet érdekében küzd e most?

Zboray válasza után **Ugron** Gábor, báró **Kaas** Ivor szólaltak fel, majd

Tisza István beszélt a nemzeti engedményekről, mire az ülés véget ért.

Kardhordó Árpád leleplezései.

(A buzavirágos politikáról.)

— Expressz tudósítás. —

„Az Ujság” mai száma szenzációs közleményt hoz. „A buzavirág legendája” czimén. Ime, a közlemény: A buzavirág be akart vonulni a magas politikába. Egy alkalommal történt már némi kísérlet a virágokat belevinni a politikába. Akkor az agráriusok rendezték. Fehér szegfüt hoztak dívatba pártjelvényül. A mo-tani újabb kísérletről ma délelőtt a ház folyosóján sokat beszéltek a képviselők. És híre futott a dolognak — noha négy-ötletes történet — az összes partkörökben.

Az eset — mint mondták — az, hogy egy előkelő politikus, aki a konzervatívabb politikai irányok egyikének oszlopos tagja, azt az ajánlatot tette volt **Kardhordó** Árpád bud pesti polgárnak — aki tiz-tizenöt év óta minden ellenzéki demonstrációban vezető szerepet visz — hogy rendeztesen egy hatalmas **Hohenzollern-tüntetést**. Ötszáz ember buzavirággal feldíszítve menjen végg a városon, tartson népgyűlést. hatoljon föl a várba és eltesse **Vilmos** császárt és a Hohenzollern dinasztia.

Hadd lássák Bécsben, hogy gróf **Tisza** István kormányzatának első heteiben hova jutott az ország. Kétezer koronát költségekre azonnal le is tett volna az illető politikus. **Kardhordó** Árpád azonban — a folyosón beszélők szerint — kerekén visszautasította az ajánlatot azzal, hogy ő ilyen demonstrációra nem kapható.

Az ajánlatra nézve elmondotta, hogy az illető ur ötszáz ember közreműködésével tervezett egy demonstrációt. Az ötszáz ember kalapján, kabátján buzavirággal díszítve felvonult volna valamely alkalmas térre, hogy az utczai néppel együtessen gyűlést tartson. A program nem volt megállapítva. A gyűlés után a résztvevőknek föl kellett volna vonulniok a várba, ott abczugolva a **Habsburgokat**, éltették volna **Vilmos** császárt és a Hohenzollerneket.

Hogy a rendőrség idejében be ne avatkozzék, alkalmas czímet találtak volna, például: faklyásmenet valakinek a tiszteletere. A tüntetőknél esetleg **Tisza** István gróf alakait is be kellett volna verniök, de mindenesetre abczugolni és szidalmazni a miniszterelnököt. A czél az volt, hogy a magyar dinasztikus hűséget befeketítsék Bécsben.

Zolnay és a huszártisztek.

— Eredeti tudósításunk. —

Nemrégiben adtunk hírt arról az afferről, amelyet **Zolnay** Viktor ismert vivómes-ter provokált nemrégiben egy kikiindai káveházban, ahol két Hadik-huszártiszt jelenlétében sértő kijelentéseket tett a közös hadsereg tisztjeiről.

A két huszárfőhadnagy rendreutasította a vivómes-tert, mire az sértéssel válaszolt. A tiszték erre provokálni akarták **Zolnayt**, de a mikor erre az ezredparancsnokságtól engedélyt kértek, **Lázár** Frigyes ezredes nem engedte meg tisztjeinek, hogy **Zolnayval** fegyveres uton intézzék el az ügyeket, mert emlékezett arra, hogy **Formanek** főhadnagyot sem engedte fööttes hatósága a vivómes-terrel megverekedni.

Az ezredes levélben értesítette **Zolnayt** arról, hogy kénytelen az ügyet függőben tartani mindaddig, amíg a **Formanek-ügy** elintézésének akadályaira nézve nem kap felvilágosítást.

Zolnay Viktor erre a nagykikiindai lap-

ban sértő nyilatkozatot tett közzé, amelyben gyáváknak nevezte a huszártiszteket. Azóta Lázár ezredes kérdészködésére megjött a hivatalos válasz s ez úgy látszik olyan tartalmu volt, hogy a két huszártiszt az ügy elintézésében a lovagias teret kénytelen volt elhagyni és így az egész affér bírói utra terelődött. A főhadnagyok a temesvári hetedik hadtest parancsnokságának meghagyásából a szegedi törvényszékhez feljelentést adtak be, a melyben Zolnay Vikornak sajtó útján elkövetett becsületsértésért való megbüntetését kéri. A tárgyalás előreláthatólag a jövő hó nap végén lesz Szegeden.

Tüntetés egy katonatemetésén.

A „Gotterhalte” miatt.

Tegnap délután temették el Aradon Sajgó József nyug. honvédszázados. A temetés katonai pompával ment végbe annak rendje-módja szerint. Semmi különös dolog nem történt, amíg a diszlóvés után a *Gotterhaltéra* került a sor. A közönség közül többen nem állottak meg minden kegyeletes érzésük ellen, hogy oda ne szóljanak!

— Abczug!

— Minek fúják a Gotterhaltét honvéd-tiszt temetésén?

— Eláll!

A katonazene pedig annál inkább fujta. Máskor ugy szokás, hogy a Gotterhalténak egy pár ütemét játszották, most azonban **végig fujták az egész fekete-sárga nótát csak azért is . . .**

Vármegyénk és a közelvidék.

Kérelem a zsebtolvajokhoz. Reményi Ferencz berettyóújfalusi gépügynököt kellemetlen baleset érte minap a nagyváradi pályaudvaron. Míg a budapesti gyorsvonat indulása a várakozott, kioperáltak zsebeiből az erszényét. A kárvalott ügynök két jól táplált uriembert gyanúsít, aki ott sündörgött körülötte a peronon. Reményi Ferencz most valóban szokatlan módon arra kéri a bizonyára igen tisztelt zsebtolvajokat, hogy na jól van, a pénzt tartsák meg, boldoguljanak vele, hanem a vasuti bérletjegyét, a vadászigazolványát és a közjegyzői okiratait méltóztassanak kegyesen visszaküldeni. A portót még szívesen viseli. Nagyon valószínű, hogy az udvarias felszólításra meghatottan sietnek a nemesszívű gazemberek, akiknek tudvalevően az a természetük, hogy az első kérésre nemcsak visszaadják a lopott jószágot, de még lopnak is hozzája.

Takács Sándor öngyilkossága.

A Takács Sándor b. ujfalusi masodjegyző megdöbbenő öngyilkosságáról szóló hír általános részvétet keltett. Az öngyilkost mindenfelé szerették és örthetetlen halála rejtelem mindenkinek. Hivatal vizsgálása még tart és egyelőre semmiféle rendellenességet nem konstataáltak. Ugy hiszik, hogy e hivatal összes ügyei teljesen rendben vannak. Takács Sándor menyecske-lányának állapota apja szomorú halálának hírére megrosszabodott és válságosra fordult, orvosa bizik azonban benne, hogy felgyógyul. Az öngyilkos jegyző temetése tegnap volt igen nagy részvét mellett.

Hajtvadászat. A hajdunánási vadásztársaság folyó hó 24-én vadászatot rendezett, bár kevés nyul van, mégis elég szépen sikerült, 56 nyul került terítkekre; egyéb vad itt nincsen is.

Tűz a szőlőskertben. Az öreg szőlőskertben folyó hó 24-én úgy 4-5 óra tájban ismeretlen tettes két kunyhót felgyújtott és a tűz elhamvasztotta a benne levő tárgyakkal együtt. Szerencse, hogy szél nem fujt és így nagyobb tűz nem keletkezhetett. A szélen lakó emberek oltották el a tüzet.

Levél a királyhoz. Szegény öreg Galgóczi Imre, hajduszoboszlói lakosnak nagyon rosszul megy a sora. Alig volt már mód, hogy tovább kibírja, végső bújában aztán nagyot gondolt és levelet irt a királynak, amely így hangzik:

Felséges Kegyelmes Királyom!
Én alább is megírott mint földhöz ragadt szegény fordulok Felséged elébe, aki 1830. aug. 18-án láttam először a napvilágot, ez idő óta minél kevesebb jót élveztem ebben az életben, most annál inkább súlyosabb csapás ért, mert ez év május hó óta csusz nyavajában szenvedek és ebben a keserves helyzetembe fordulok Felséged becses személye elé, kezeit, lábait csókolva, ne vessen ki kegyelméből, kegyeskedjék most az egyszer a legcsekélyebb kegyedelemmel hozzám járulni, Jézus Krisztus szavait követve indultam én is, mint mondta a szükkölködőknek; zörgess: nyitattik, kérj, adatik, bölcsen tudom, hogy számtalan sokan vagyunk, a kik Felségedet laz ilyesmivel még türelmetlenné is tesszük. De bizvást bizva Felséged nagylelkűségében, hogy könyörül a szükkölködőkön, ne kegyeskedjék elutasítani kezeit, lábait csókolva, maradok hü alattvalója, kiváló tisztelője

ör. Galgóczi Imre

Hajduszoboszló.

Magyarország.

A levél válasz nélkül érkezett vissza a napokban Hajduszoboszló polgármesteréhez, a ki talán majd csak ad egy kis segítséget öreg Galgóczi Imre uramnak.

Kirabolt parasztagazda.

Póru jár kabai ember.

Mult héten a debreczeni vásárra bejött Varju Lajos kabai gazda. Itt jó áron eladta disznót, lovat vett és a szükségeket bevásárolván, áldomasra tért be özv. *Kömüves* Józsefné salétrom-utcai bormérésébe. Akkor még 350 korona készpénze volt. Ott *Vadász* János és József cigányokkal muzsikáltatta magát. Mikor teljesen elázott, a cigányok hazamentek és otthon botokkal fölfegyverkeztek és visszatértek a bormérésbe. Egyenesen a tökrészeg *Varju* Lajos asztalához ültek.

— Mi ketten titkos rendőrök vagyunk — mondta az egyik cigány. Mi iparengedélyt váltottunk a vásárra, hogy az idegenek vagyonát megvédelmezzük. De persze a Krisztus koporsóját se őrizték ingyen, azért nekünk fizetés jár. A korcsmárosné és fia *Győrösy* József is megerősítették ezt az ostoba hazugságot.

Varju Lajos hiába tiltakozott az ellen, hogy a pénzt megörzés végett átadja, azok rá sem hederítettek, hanem hozatták a bort és enni valót és vele fizették. A szorult helyzetbe került magyar lassankint kijózanodott és látta, milyen zsványtársaságba került. Szökni akart, ami sikerült is. Kiug-

rott az ajtón és a Miklós-utcai mély árokban bujt el. de a rabló-társaság utána iramodott, a védelmére előrántott kését elvette majd pedig a pénzes zacskóját is. Visszavitték a korcsmába, ahol még itatták, a pénzből valamicskét visszaadtak neki.

Varju Lajos kabai gazda hajnalban az utcán találta magát. Reggel hazament Kabára és ágyának esett, majd kijózanodván, feljelentést tett az ismeretlen rablóbanda ellen.

Dicséretére legyen mondva a bünügyi osztálynak, hogy daczára annak hogy *Varju* még csak arra sem tudott visszaemlékezni, a város mely részében van az a bormérés, ahol vele az eset történt, a tetteseket *Mile* Pál rendőrfogalmazó vezetése alatt kinyomozta és ma már át is adta az ügyésznek.

A postarabló gyilkosok elfogatása.

(Ujabb részletek a gyilkosról.)

— Expressz tudósítás. —

Ma hajnalban 3 órakor a következő távirat érkezett Vácra a Pe-ti Hirlaphoz: „A borzalmas rablógyilkosság ügyében, mely néhány hét előtt Vác és Rétság között történt, ahol egy postakocsist és utitársát megölték és a postakocsist kirabolták, nevezetes fordulat történt, mert a rablógyilkosság főbűnösét a rendőrség ma elfogta.”

A gyilkos a Szendehely és Rétság között fekvő Lókus-csárda tulajdonosa: Podragyai korcsmáros, aki már régóta megfigyelt, gyanús alakja a környéknek. A csárda a régi időben híres betyártanya volt, mostani tulajdonosa nyolcz év előtt vette át, aki eddig szegény ember volt és inentől gazdag emberek ismerték. A gyilkos nyomára az a körülmény vezetett, hogy a felfeszített posta-szekrényen látszott, hogy négyszögletű vésővel dolgoztak rajta, míg a feszítő vas, melyet a szekrény mellett megtaláltak, henger alakú volt, tehát nyilvánvalóan látszott, hogy a gyilkos ezt a feszítő vasat félrevezetés céljából helyezte a földre. A szorgalmas nyomozás révén Podragyainak csárdájában egy olyan négyszögletű feszítő vasat találtak, mely teljesen olyan volt, mint a milyennel a postaszekrényt felfeszítették. A rendőrség biztosra veszi, hogy a gyilkosnak büntársai vannak.

A gyilkosság gyanuja miatt letartóztatott esárdást nem Podragyainak, de Bodragyainak hívják.

Nyolcz-tíz évvel ezelőtt Bodragyai a fővárosban volt korcsmáros, a Ferencz-utca 17. számú házban. A kik ismerik, békétlenkedő, sötét szándéku, gonosz embernek ismerik.

A mostani, rétsági postarablás előtt, Bodragyai György István egy panaszkodó ismerősének ezt mondta:

— Üss agyon egy gazdag zsidót; rabolj ki egy postást, akkor majd lesz pénzed!

Bodragyai előéletére vonatkozólag tudósítónk azt is jelenti, hogy a most elfogott korcsmáros gyanus ember volt már eddig is, egyszer emberölés kísérletéért, máskor pénzhamisítás vétségének gyanuja miatt vizsgálat alatt is állott, de akkor ép bőrrel menekült, mert az alapos gyanut nem lehetett tényként reá bizonyítani.

Most talán nem lesz olyan szerencséje Bodragyai uramnak, aki a vidék „rejtélyes” korcsmárosainak típusához tartozik, és most

aligha fogja tudni bebizonyítani ártatlanságát.

A vácsi rendőrség tovább folytatja a nyomozást, mert biztosra veszi, hogy Bodragyainak büntársai vannak.

Elzúllott jegyzőjelölt.

Uri fiu a lejtőn.

Rosz utra tört uri fiut tartóztatott le ma délelőtt Mile Pál rendőrfogalmazó. Egész sereg bűn terheli már is a lelkiismeretét s alkalmasint idővel még rettegett szélhámosná fog kifejlődni.

Jó családból származott pedig, az édes apja a pestmegyei Gyömrő községben volt év. ref. lelkész, özvegy édes anyja most is ott él. Az egyik bátyja a sárospataki főgymnásium tanára, a másik pedig esendőrszázados. A legszomorubb a dolokban az, hogy a családja is javithatatlanul tartja és özvegy édes anyja és bátyjai magok kérték a rendőrséget, hogy tartóztassa le.

Az ideai közigazgatási tanfolyamra iratkozott be Szilágyi József 28 éves, érettségisített jegyzőség s e mellett dr. Márton Kálmán ügyvédnél kapott alkalmazást a d. e. órákra.

Az ügyvéd bizalmával rutul visszaélt. A minap két illeték kiegyenlítésre 140 koronát adott át neki főnöke, de ő csak az egyiket fizette ki, 76 koronát a Bikában elmulatott.

Főnöke nevére nyugtát is hamisított és azzal fölkereste Pálffy József Honvéd utca 29 ik szám alatti lakost, hogy fizessen ki 38 korona perköltséget. De Pálffy élt a gyanúörrel és nem fizetett.

Polya Sándor 40 korona értékű hegedűjét biztra rá megörzés végett a karácsonyi szünetek alatt. Eladta 6 koronaért. A báli czipőjét meg elnyitte.

Nagy Czirok László kartársának pedig mindenét, még a fejpárnáját is elopta és eladta.

Szent karácsony ünnepét a magyarcsékei jegyzőnél töltötte, akinek a leányát eljegyezte. A jeggyűrűjét, alig ért Debreczenbe, elzúlogosította.

Büncit bevallotta és mikor Mile Pál rendőrfogalmazó a lelkére beszélt, úgy sirt, mint a záporosó, majd meg kacagott és fűtyörészett. Nyilván bolondnak akarja tétetni magát.

Holnap reggel kísérik át az ügyészséghez az elzúllott fiatal embert.

A társaságból.

A szülőföldről hajduk jövének hozzám. Az atyám uram szives üzenetét és küldeményeit hozták a két hajduk.

Ferencz bácsi, a hórihorgasabb öreg hajdu, báránybőr süveget viselt. És váltig méltatlankodott a debreczeni urak kürtőkalapja felett.

— Ha legalább az egyiknek a feje belenőne abba a kürtőkalapba, fohászodott Ferencz bácsi, a ki végül úgy magyarázta meg ezt a bolondos idegen viseletet, hogy ezek a debreczeni urak bizonyosan arra számítanak a magas kalappal, miszerint „*cseresznye iris-kor*“ majd két fillérért tele mirik azt a bolond vaskalapot.

Utánam kereskedvén: a helybeli szabadelvűpárt elnökválasztó közgyűlésén is résztvettek a két hajduk, a kik

méltatlankodtak, hogy most már őket is a 133 hívek közé számították.

Egyébként Ferencz bácsi Bánffy Dezső bárót szerette volna látni . . . Sokat olvasott a báró elődjéről, de kegyelmes magát is „kemén magyar-nak“ tartja számos „tudvánlivő“ csetliseinek-botlásainak daczára. Azért azt is mondotta a báránybőr süveges hajdu, hogy harminczadikára bekövetkezik és meghallgatja a bárót.

Szóba került a Bánffy báró 67-es nemzeti politikája és a hajduk 48-as független hitvallása is . . . Megjegyzem, hogy Ferencz bátyóék odakint többen sehogysem helyeslik, hogy Kosuth Ferencz ur „letette a fegyvert“ . . . Ferencz hajdu erről a kétféle uton, de egy célért küzdő politikáról így vélekedik.

— Értem uram, értem! Mindegy az nekem, ha 67-es is a házam száma, csak az enyim legyen az a ház; de mit ír az, ha 48-as számu is az a ház, midőn nímét lakik benne, nímét parancsol belőle . . .

Farsangi naptár.

Január 27-én. Zion-esély a koronában.
Január 30-án. Jogász bál a »Biká«-ban.
Január 30-án. Vas- és fémmunkások bálja a »Koroná«-ban.
Február 4-én. Kereskedő ifjak bálja a »Biká«-ban.
Február 6-án. Nő egyleti bál a »Biká«-ban.
Február 6-án. Postás bál a »Koroná«-ban.
Február 6-án. Máv. Altíztkar táncszivigalma.
Február 6-án. Stern-féle gyár munkásainak bálja a Margit fürdő tánctermében.
Február 7-én. Iparos kör bálja a »Biká«-ban.
Február 13-án. Debreczeni Első Temetkezési egyesület táncmulatsága a Koronában.
Február 13-án. Függetlenségi kör bálja a »Biká«-ban.
Február 13-án. Kereskedelmi Csarnok estélye.
Február 13-án. H-hadház kaszinó bálja a nagyvendéglő termében.
Február 14-én. Fillér Egyesület tea estélye a »Biká«-ban.
Február 20-án. Falk Armin és társa kefégyár munkásainak bálja a »Biká«-ban.

UJDONSÁGOK.

Három nevű szélhámos.

Az elárult czimborák.

Még a debreczeni országos vásár előtt ellopta a rendőrség a vásárok rémét: az országos zsebmetsző bandát, fejével együtt. A fosztogató és csaló banda vezére Ungár Dezsőnek mondta eleintén magát, később azonban bevallotta, hogy ő Weisz Simon és e név alatt kilencz hónapot ült a debreczeni törvényszék fogházában lopásért.

De a rendőrség tovább kutatott és nem eredménytelenül, mert kitünt, hogy nem Weisz Simon az igazi neve, hanem Kóhn Ignác és olyan furfangos gazfickó, hogy még a bíróságokat is félrevezette és alnév alatt töltötte ki a ráért büntetést is.

Eleinte konokul tagadott, de a fogda nyomoru-ága megtörte, úgy hogy belebetegedett és ma teljesen megtörtén, őszintén bevallott mindent Jeney Szabó Miklós rendőralkapitány előtt, aki hamis név bemonásért, tiltott visszatérésért és igazolvány nélküli csavargásért összesen 38 napi elzárásra és 50 korona penzbüntetésre ítélte, betegsége tartamára pedig a kórházba szállította, ahonnan kigyógyulása után illetőségi helyére, a nógrádmegyei Dolány községbe fogják toloncolni.

Bünbe jutását azzal indokolja, hogy rossz társaságba került. Budapesten Berecz és Kis István voltak a czimborái, Debreczenben pedig Bogdány József és Sárkány Sándor, Miskolcra Ujjál József és Lampel Frigyes hamis kártyások, azonkívül vallotta, hogy az egyik debreczeni bormérőt a szélhámosok egymás közt Rózsa Sándor néven ösmerik. Hogy miért, okát nem tudja adni, tény azonban, hogy ott találkoznak a szélhámosok és a tolvajok. Kár, hogy e keres-máros után melegebb érdeklődést nem tanúsít a rendőrség; mert valószínűleg nem hiába nevezték a tolvajok Rózsa Sándornak.

— Személyi hir. Oláh Károly városi tanácsnok hivatalos ügyekben a fővárosba utazott, a honnan csak a hét végén fog visszatérni.

— Iparosok és kufárok. Debreczenben meglehetősen mostoha az iparosok sorsa. Hajdanta gerinczét képezte a szabad és független iparos osztály a debreczeni czivításnak; ma megvan törve ez a gerincz. Kivülről az állam, bentről a czivítás tördösi őket. Most is ilyen hivatalos rövidítés miatt kerül az ipartestülettől kérelem a tanácshoz, hogy vassátrakban az idegen földről behozott kézmű iparczikkeknek a kufárok által való árusítását ne engedélyezze. Csupán olyan iparczikkeknek a forgalomba hozását engedje meg, a melyek nem képesített iparosoktól származnak. Méltányos ez a kérelem; mert azok a kufárok ugyanis idegen gyári portékákkal rontják meg a debreczeni adófizető kézműves iparost. Hisszük, hogy a város az idegen spekulánsoknak a tutorozásával nem fogja megrontani a mi kézműiparosainkat és a vassátrak kiadásánál körültekintéssel fog eljárni.

— Az ágról szakadt orosz. A rendőrség ma éjjel a vasuti állomáson koldulásra érte Halenda Mihály 26 esztendő, galicziai orosz cselédet. Az ágról szakadt, istenadta orosz itt cselédkedett a vidéken és hazaakart utazni fatornyos hazájába és az utiköltségre kéregetett a III. osztályú váróterem utasai közt. Mindössze 68 fillért koldult össze a szegény utasok közt. A rendőrség hazatoloncoltatta.

— Tűzvizsgálat a színházban. A városi színházban ma délután tartották meg a tűzellenőrző vizsgálatot. Jelen voltak Oláh Károly színházfelügyelő, Körner Adolf tanácsnok, Atzél Géza főmérnök, Végh Gyula h. főkapitány, Publig Ernő tűzoltóparancsnok, Makó Lajos szinigazgató, Tikos Imre és Debreczeni Jenő bizottsági tagok. A legfontosabb kérdést, t. i. hogy esetleges tűzveszély esetén a közönség menekülése teljesen biztos legyen, a bizottság úgy oldotta meg, hogy a mérnöki hivatal utasította, hogy új kijáratok létesítéséről gondoskodják, illetve tegyen javaslatot, a földszinten pedig 6—6 pót-székeknek állandósítását rendelte el, mert a pót-székekről a menekülők könnyen beugorhatnak a páholyokba, amelyeken keresztül a legbiztosabb a menekülés. Csak helyeselni tudjuk, hogy a nagy csikágói színházéges ilyen óvatos és a közönség életbiztonságára fontos intézkedések megtételére bírta a hatóságot.

— **A kis Dúró Mihály tanul.** Valamelyik este, lámpagyújtat táján, az öreg kollegiumba vezetett az utunk; amerre a vasrács-kapus könyvtár van. Ott a védett folyosói zugban ilyen időben gázlámpás világít. A lámpás világosságánál egy kerek képű fiucska tanulatott. Piros volt az arca. Domboru, magas a homloka. És fenhargon tanulatott a kis diák fiu, a kinek Dúró Mihály a neve. Gimnáziumi első osztályos. Váradról adták a kollegiumba. A kollegiumban bent lakos. Ugynevezett: „dárdás.” Segitse Isten, hogy nagyra növekedjék az iparkodó kis fiu, akit ajánlunk a professzor urak jóindulatába.

— **A pletyka . . .** A leggyorsabb röptü madárnál is gyorsabban röptül a pletyka, amely még hozzá tüzes szárnyaival itt is ott is, mindenhol fölguytogatja a kíváncsi érdeklődést. Ilyen pletyka hír terjedt el, ilyen pletyka hír gyujtogatta a kíváncsiságot a ma esti órákban, hogy egy ősmert, rokonszenves ujságíró megmérgezte magát. Azonban ez a hír nem igaz. A szóba hozott ujságírónak a hirtelen rosszul téré hozható vissza . . .

— **Az apró szökevény.** A rendőrség elcsipte ma este a 12 esztendő *Bányai Elek*t, a ki itt csavargott a hatvan utcai állomáson. A fiu azt vallja, hogy apát a kereszturi születésű, apját sohasem ismerte, az anyjára is alig emlékezik, mert mindig cseledkedett, amióta az eszít tudja. Most legutóbb Hajdunánáson szolgált, de megszökött.

— **Halálozások.** A polgár Somogyi és vele rokon családok fájdalommal jelentik: öz. polgár *Somogyi Dánielné sz. Horváth Sára* asszonynak f. hó 26-an történt elhunytát. A 78 évet élt érdemes polgárasszonyt f. hó 28-án délután 2 órakor temetik a Hatvan-utca 48-dik számú háztól. A nagytemplomban rövid gyászszertartást tartanak. — Még egy másik polgárasszony haláláról is hírt adunk. Özvegy *Tamási Józsefné szül. Szűcs Juliánna* élete 63-ik évében hunyt el. Folyó hó 27-én, délután 2 órakor temetik, az ev. ref. egyház szertartásai szerint a Hüvelyes-utcai 5-ik számú háztól.

— **Nagy lóvásárlások az Alföldön.** Mint jelemtük: Nagy lóvásárlás folyik az Alföldön. Két balkáni királyság: Románia a román testőrség és nemzetőrség, Görögország pedig a királyi udvar részére vásárol össze a kitűnő fajta magyar lovakból több ezret. A román kormány megbízásából két bizottság jár az Alföldön. Az egyik küldöttség élén Bogdán ezredes áll, a bizottság tagjai pedig Goroneanu őrnagy és Calinescu főállatorvos. A másik bizottság Socec Sándor testőrségi őrnagy vezetése alatt működik. E bizottság tagjai Ronea lovassági kapitány és Murgeseu főállatorvos. A két bizottság Szeged, Hódmezővásárhely, Temesvár és Csaba környékén eddig 2460 lovat vásárolt össze. A román küldöttek a lovak darabját 5—600 frankkal fizetik helyben átadva. A Socec Sándor testőrségi kapitány vezetése alatt működő bizottság most Temesvárott tartózkodik, ahol eddig 58 darab 1.60 m. magasságu lovat vásárolt. A Bogdán ezredes vezetése alatt működő bizottság Hódmezővásárhelyről most érkezett Szegedre, ahol a lóvásárlást folytatják. Ez a bizottság Hódmezővásárhelyen már eddig 650 drb. 1.53 m. magasságu lovat vásárolt. A Temesvárott működő bizottság a héten szintén Szegedre érkezik. A görög kormány lóvásárló bizottsága szintén a napokban érkezik Szegedre Zomborból, ahol most lovakat vásárol. E bizottság egy ezredes és két ör-

nagyból áll. A görög kormány 240 drb. könnyű lovat és 140 drb. 1.54 magasságu lovasságu lovat vásárol az Alföldön. A görög kormány küldöttei Szegedről Temesvárra mennek. A görög lóvásárló bizottság a lovak darabját Fiuméba átadva 524 korona áron vásárolja . . . Hát Debreczenbe és erre a nagy gazdasági vidékre, mikor következnek azok a lóvásárlók? Nem ártana valamiféle uton módon a figyelmeztetést felhívni a mi kiváló lótenyésztésünkre sem.

— **Nyugdíjellenőrző bizottság.** A városi tisztviselők a nyugdíjellenőrző bizottságba *Bészler Károly* árvaszéki elnököt, *Végh Gyula* h. főkapitányt és *Takács Bálint* iktatót választották be, a kik a tisztviselők érdekeit fogják képviselni ebben a bizottságban.

— **Pályázat a színházra.** Még nem írta ki a város a pályázatot a színházra, de már egész sereg pályázó neve került forgalomba, akik azonban bizonyára nem fognak pályázni, ha a pályázati föltételeket elolvassák. Ezek a föltételek ugyanis olyanok, hogy a *szinigazgatók aligha fogadhatják el.* Az évi segélyt kisebbre vették pár ezer koronával, ami azonban még nem volna oly nagy baj, bár ez is érzékeny csapás. Sokkal keserveesebb, sőt egyenesen *teljesíthetetlen az a föltétel, hogy a jövendő szinigazgató köteles átvenni készpénzért a város ruha, diszlettárát, könyvtárát, stb.* A szinigazgatók azt mondják, hogy ők nem zsidóbarátok és ócskapiaczi kiárlást nem akarnak rendezni a város értéktelen holmiaiból, amelyet még zsidóbarátok árban sem hajlandók átvenni. Ugy lehet, a pályázat sikertelen is lesz, ha ezek a föltételek megmaradnak, ha csak a gazdag pék és társa segítségére nem jó a városnak.

— **Elfogott csavargó.** A debreczeni rendőrség elcsipte *Izsák Ferencz* nevű csavargót, akiről kisült, hogy a szegedi törvényszék lopás miatt körözött. A rovtott multu csavargót Szegedre toloncolják.

— **Széna-árverés.** A jószágértékelő bizottság figyelmét felhívjuk, hogy a város 51 boglya szénáját a guti pusztán a napokban fogják eladni nyilvános árverésen, amely a helyszínen fog megtartatni. Az árverés napját a tanács külön is meghirdeti lapunkban.

— **Közveszélyes örült.** A rendőrség csavargásért elfogta *Bodnár Gyulát*, aki állítólag nyíregyházi pinczér. Kihallgatása alkalmával azonban oly gyanus magaviseletet tanúsított, ami arra enged következtetni, hogy közveszélyes örült. Egyelőre a rendőrség foglya.

— **Kosztosházak.** A „Kisvendéglős” írja a mi egyik korábban megjelent cikkünk után: Debreczenben az a bolond szokás honosodott meg, hogy egyes privát házak kosztot adnak s abban az értelemben, mint a vendéglők, csak hogy persze ez utóbbiaknál igen sokkal olcsóbb árak mellett. Van olyan kosztosházak, mint a Debreczeni Független Ujság írja, ahol 15—25 kosztos édeglő anélkül, hogy ezek a kifőzőházak ipart váltanának, azért adót fizetnének, vagy rendőrorvosi vizsgálat alatt állnának, mint a vendéglős iparosok. A Debreczeni Független Ujság szerint egyébként a mai életkörülmények között levő debreczeni vendéglősök a panaszolt sérelmeknek orvoslására és a kifőzőházak, kosztadások szabályozására hatósági intézkedést fognak kérni. Ez a mozgalom legfőképpen olyan kosztosházak ellen irányul,

melyek voltaképpen rácsinésnek szorulva ezen jövedelmi ágra, de ha már mégis cselekszik, hát akkor váltsanak vendéglői iparendélyt, fizessenek jövedelmi adót s közegészségügyi szempontból rendőrorvosi vizsgálatnak és ellenőrzésnek is vetessenek alá. Ezek a kívánságok különben is a jogos méltánylás keretén belül mozognak, nem csak a vendéglősipar szempontjából jogosak, de fontos érdeke ez város és államnak is, melyek a vendéglősipart illető jövedelmi és fogyasztási adónak egy tetemes részétől esnek el azáltal, hogy fenti abnormis viszonyok következtében hol egyik, hol másik vendéglős kénytelen bezárulni. E Lebaudy országába való kosztosházak nevetséges rendszere kezdett lábrakapni nem régiben Pécsen is, ahol a lehetetlenségig való olcsó árakkal ugyancsak nagy gondot okoztak a szintén nem kis terhekkel ellátott vendéglősöknek. Amde a lehetetlen árakhoz szabott gyatra s élvezhetetlen koszt csakhamar észre térítette a publikumot s hogy a majdnem minden harmadik házból lévő *kifőződé* idő előtt csufosan mind kivesztek, ebben nemcsak az erélyesen fölépített „Pécsi vendéglős ipartársulat”nak, de a tapintatosan s azonnal közbelépő hatóságnak is érdemes része volt.

— **Sziven lőtte magát.** Nagy népcsődületet okozott az este 6 órakor az az öngyilkosság, amelyet a Tisza-ház előtt követett el egy elkeseredett, bajszatlan fiatal ember, aki sziven lőtte magát, úgy hogy pár perc alatt meghalt. A rendőrség a holttestet beszállította a kórházba. Az öngyilkos fiatal ember nevét nem sikerült megtudni még, mert semminemű irást nem találtak nála, csupán a belső zsebében találtak egy levelező lapot, a melyre a következő czim volt írva: T. cz. *Schwarcz Jakab* urnak, az én kedves szüleimnek Tiszaszöllösön. Innen gondolja a rendőrség, hogy a 19—21 év körüli öngyilkos *Schwarcz* nevezetű zsidó vallású és fia a tiszaszöllösi *Schwarcz Jakab*nak. A foglalkozására nézve alighanem asztalos lesz. A zsebében mindössze 48 krajczárt találtak. A kezén, mikor meglőtte magát, keztyű volt. A rendőrség személyazonossága megállapítása végett megindította a nyomozást.

— **Utonállás a Józsan.** A józjai jegyzőnél panaszt emelt a napokban *Zoltán Sándor* újság árus, hogy *Veres Csátori Gábor* 3 korona 60 fillér készpénzét, a keztyűjét elrabolta és megverte. A jegyző panaszáról jegyzőkönyvet sem vett föl, hanem egyszerűen elutasította a kifosztott újságárust, aki a csendőrségen tett feljelentést a támadója ellen. Igazán csodálkozunk a józjai jegyző eljárása ellen, mert hiszen tudnia kellene, hogy ő reá nem tartozik, van-e tanuja a panaszosnak, vagy nincs, hanem neki kötelessége a panaszt felvenni.

— **Rövid hírek.** Kovács Sándor Gerébi-tanyai lakos kárára 4 tyukot loptak. A tolvajt a csendőrség *Illés Borbála* szeméjében elfogta. — *Vilmos Károly* né Kónya-majori lakosné tehenét éjszakánként *Taskó János* fejegette, de rajtavesztett. A károsult tetten érte és feljelentette.

— **Megrugta a ló.** Az Aufricht-testvérek „Hortobágy” malmában szerencsétlenség történt ma. A czég kocsisát oly szerencsétlenül rugta meg a ló, hogy cszméletlenül állapotban szállították be a kórházba. Sérülése súlyos.

— **Talált tárgyak.** A napokban a Simonffy utcán egy ezüst lánc több esüggövel együtt találtatott s miután tulajdonosa mind ez ideig nem jelentkezett, felhivatik a közönség annak tudomásul vételére, hogy az a rendőrkapitányság büntügyi oszt. őriztetik. — Folyó hó 21-én este a főutcán egy bádoggal petrolium és egy csomag tarhonya találtatott s miután tulajdonosa mind ez ideig nem jelentkezett, felhivatik a közönség annak tudomásul vételére, hogy az a rendőrkapitányság büntügyi osztály vezetőjénél őriztetik, hol kellő igazolás után jogos tulajdonosa átveheti.

TÁVIRATOK.

Képviselőválasztás.

Nagykikindán ma zajlott le a képviselőválasztás. Három jelölt volt. *Tellecsky* Kristóf főszolgabíró kormánypárti, gróf *Zichy* Vladimir Apponyi-párti és *Petrovics* nemzetközi szocialista. Délután 5 óráig kapott Tellecsky 837, Zichy 268, Petrovics 63 szavazatot, mire a két utóbbi visszalépett és így az Eremits Pál utóda egykori ellenfele és halálos ellensége, Tellecsky Kristóf lett.

Az ujságírók vasárnapja.

Az „Otthon“ ma délután választmányi ülést tartott, melyen tárgyalták a kereskedelmi miniszternek a hírlapírók vasárnapi munkaszünetéről szóló leiratát. A választmány kijelentette, hogy a kereskedelmi miniszter nyilatkozását károsnak tartja, sőt az egyenesen ellenkezik a sajtószabadság elveivel, az ujságírói foglalkozást pedig ipari foglalkozássá alacsonyítja le, ami nagy sérelem a sajtó munkásaira. A hírlapírók és kiadók majd megtalálják a szükséges módozatokat ügyeik rendezésére, nincs szükségük a kereskedelmi kormány tapintatlan és sértő beavatkozására.

Ujságíró és képviselő párbaja.

Frank Boriska férje, gróf Károlyi György, ma délután a Fodor-féle vívóteremben vívott párbajt a „Független Magyarország“ munkatársával, Fényes László hírlapíróval. Károlyi segédei voltak Dániel Gábor és Kristóffy József, Fényes segédei Sebess Dénes és Horváth Gyula képviselők. A párbajban Fényes a homlokán és kezén sérült meg, mire a párbajt az orvosok beszüntették. A felek nem békültek ki.

Mit tárgyal a Ház?

Holnap az első felszólaló az Ugronpárti Lovász Márton lesz, aki 3 óras beszédet tart. Az ülést személyes felszólalások fogják kitölteni. Az obstrukció, úgy látszik, nem fáj ki.

Pártközi tanácskozás.

Nagy hatást keltett a Ház mai ülésén *Smialovszky* Valér váratlan felszólalása és indítványa. A volt nemzeti párti és kilépett a szabadelvűpárti követ ugyanis azt indítványozta, hogy a mostani parlamenti helyzet tisztázására függeszse fel a Ház tárgyalásait és a házszabályokkal nem ellenkező módon az összes pártok bevonásával tartassék pártközi tanácskozás a függőben levő javaslatok érde-

kében. A tanácskozáson pártközi egyezmény-tervezetet dolgozzanak ki a teljes nyilvánosság előtt és záros határidő alatt. A tanácskozás vezérfonala a közérdek szolgálata és a képviselőház presztígi-nek megóvása legyen. Az indítványt az ellenzék helyesléssel fogadta, de a kormányelnök, aki hir szerint előre értesítve lett, elutasító választ adott. Tiszának nem kell a pártközi egyezmény, ő már készül az új választásokra, hogy kiirthassa az ellenzékét és csak a 48-as Fejbőlöntő Bálintokat töltsön meg.

Készülődés a választásokra.

Minden jel arra mutat, hogy Tisza gróf lázasan készül az új választásokra. A főispánokat nyakra-főre cserélgeti, ami azt mutatja, hogy **hosszabb időre akarja állandósítani gyászos uralmát.** Pozsonymegyében és a felvidéki kerületekben a közgazgatási közegek **már is korteskednek és összeírják a kormánypárti választókat.** Különösebben a néppárti kerületekben történnek ezek.

Tisza és az engedmények.

Tisza István gróf miniszterelnök a Ház mai ülésén nyilatkozott a „nemzeti“ engedményekről. Szólt a katonai katonai oktatás reformjáról, a melyet Pitreich ugyancsak lezáfolt. Igérte, hogy ő még ennél is többet akar és fog kivinni, de most még nem lehet. Persze, a nemzet kötve hisz már a koménak.

Az orosz-japán háború.

Tokioból táviratozzák: Nagy izgatottságot okoz az egész országban az orosz válasz késlekedése. **Japán már tíz millió teal kölcsönt vett föl a háború fedezésére** és teljesen készen várja a fejleményeket.

Párisból táviratozzák, hogy „Gaulois“ egyik munkatársa előtt úgy nyilatkozott az osztrák-magyar nagykövet, miszerint az orosz és japán ellentéteket ki lehet egyenliteni és ő bizik az orosz ezár békeszeretében. Irányadó és jólétesült körökben azonban gunyosan megmosolyogják az osztrák nagykövet szószátyárkodását és nagyképu kijelentéseit.

Németirtó herrerek.

Szívetfacsaró hírek érkeznek a délafrikai német gyarmatokról, ahol a herrerek néptörzse föllázadt a németuralom ellen. A kizsart és agyonkínzott feketék irtózatosságon állanak boszút a „fehér ördögök“ gazságaiért. *Windbuck* német helyőrséget 4.000 herrero harcossal ostromolja. A vasút és táviró vonalat szétrombolták, az elfogott német katonákat pedig halálra kínozzák. A legutóbbi portyázás alkalmával elfogott tiszt kezét és lábát levágták, a szeméit kiszúrták és ott hagyták a mezőn, ahol irtózatosságon szenvedések után meghalt. Wakepongból 400 benszült fogoly van. A német helyőrségek legfeljebb két hétig tarthatják magukat. A nagy távolság miatt segítséget nem kaphatnak. A herrerek alighanem valamennyit felkoncolják és ezt joggal teszik a herrerek, mert ők

szabadságukat védik a betolakodott németek ellen, akik irtózatosságon kegyetlenségeket követtek el évek során át és a kereskedelem gaz ürügye alatt teljesen kidobolták a szegény feketéket, akik csak végző elkeseredésükben ragadtak fegyvert az elnyomó és rabló német uralom ellen. Bármily kegyetlenkedéseket követnek is el a herrerek, a szabad népek velük éreznek.

Színház.

R Réti Laura. ma este is fényes sikert aratott a „Menyecskek“ című darabban, a melyet szerdán este meg fognak ismételni.

Dr. Nebántsvirág című bohózatot vasárnap este ismét új darabot mutat be az igazgató. A társulat számos kiváló tagja játszik ebben a darabban.

Bérlők és a Fregoli előadások. Frizzó-Fregoli hétfői előadására a „B“ bérlőknek, a keddi előadására a „C“ bérlőknek és a szerdai előadására az „A“ bérlőknek van jogosultsága, kiknek bérlési helyeiket az igazgatóság délelőtt 11 óráig fentartja, azontul a netán megmaradt helyeket a közönség rendelkezésére bocsátja. Fregoli mind a három előadására jegyek máttól kezdve előre válthatók.

Törvénykezés.

Az asszonynak nem szabad megverni a férjét. A kuria most egy ítélettel kimondotta, hogy olyan esetekben, amelyekben a nő maga támadja meg férjét és azt tetteleg bántalmazza, mert annak szóbeli kijelentésével magát sértve érezte; a nőnek ez a magaviselete feljogosítja férjét arra, hogy nejjével az életközösséget megszakítsa és nejjét házától eltávolítsa.

Antiszemita zsidó. A Magyar Bőripar, amely a timárok hivatalos lapja, a múlt évben nyilatkozatot tett közzé, a melyben kiméletlenül megtámadja *Zsupmann József debreczeni úgynököt*, akiről elmondja, hogy visszaél a timárok bizalmával és azoknak jóindulatát zsidó létére úgy igyekszik megnyerni, hogy szalonját és kolbászt kér tőlük, közben kifakad a zsidók ellen; pedig hát köztudomásu, hogy mindezzel nem bizonyítja az ő keresztény voltát. Ehez meggyőzőbb bizonyíték kell, Zsupmann ur azonban ezzel már nem rendelkezik. Zsupmann sajtópört indított a lap ellen. A budapesti büntetőtörvényszék vádtanácsa a „Magyar Bőripar“ felelős szerkesztőjét Hűvös Jakabot vád alá helyezte és a törvényszék a főtárgyalást szombaton tartja meg.

Közérdekű panaszok.

A homokkerti iskolák hibái.

— Ajánlva a tanács figyelmébe. —

A homokkerti lakosok hő vágyát teljesíté a nemes város. amidőn épített fiu és leányiskolát, megfelelő tanítói lakkal, modern, szép és jó. Dicséret azoknak a kiket illet, azonban mégis van ott egy kis *nagy hiba*, t. i. félig megfagyva jönnek haza on-

nan a gyermekek, s ezen sorok írója meg is adta már az árát, mert az iskolába járó fia súlyos betege lett a fűtési mizeriáknak, — a mit tudok, — azt azonban szintén tudom, hogy olyan kéken kerülnek ki a hidegtől a gyermekek az iskolából, akár a homokkerti szépen éretet bereczencei szilva.

Hogy röviden végezzek s reá mutassak a hibára, a következőkre hívom fel az illetékes körök figyelmét.

Az iskolákba a Heuffel-féle kályhákat állították fel, új találmány s igen jó, magam is azt állítottam be ez előtt két évvel bérelt lakásomban, s nagy megtakarítást ér el vele az ember, azonban nem fa, hanem kőszén-tüzelésre való; mert aztán képzelje el valaki, hogy ily fűtés mellett, a hol már a tanító is nyilallásokat kapott s a tanítóné meg téli kabátba kénytelen lenni, mily hideg lehet az a frissen épült, még nyers tanterem az órákig ülő 6—8 éves gyermekeknek s mily egészségtelen.

A mennyiben tudatában vagyok annak, hogy a város nem csusz, köszvény és más betegségek okozójának építette az iskolát, hanem a fiúk és lányok nevelésére, jó lesz, ha ennek utána mér és méret, mert ez így nem maradhat. Állítson csak be egy hőmérőt és nézesse csak meg az orvossal is az ottani hőmérsékletet, majd meg látja, hogy lesz ott minusz több, mint plusz. Azzal sem érvelhet a város, hogy saját olcsó fáját kénytelen égetni, mert a fa járandóság annyi részét, a mennyi a tanterem fűtésére való, jó pénzért eladhatja, s vehet érte, az általam kipróbált csibai akna szénből annyit — 60 fillérbe jönne 100 kg. — hogy kellőleg fűtött volna az iskola és még megtakarítást is érne el.

Egyelőre e tárgyban csak így s ezt akartam tudomására hozni az illetékes köröknek, azon reményben, hogy intézkedik még a fűtési idény alatt s nem várja be míg kiüt a betegség.

Egy család apa.

Közgazdaság.

A hamisított paprika pusztításai.

Midőn a hamisított paprika pusztításáról az alábbi megdöbbenő hirt közöljük, egyidejűleg el nem mulaszt-hatjuk a figyelmet felhívni a *Pály-testvérek*, szegedi paprikagyárosok, kiváló, egészséges és világszerte elterjedt paprikájára, a melytől ilyen pusztítások soha nem támadnak, sőt az egészséget edzik, nem mint a kölesdiék hamisított paprikája, melyről ezt írják:

Mintegy 5—6 hét óta Kölesden, több háznál kettésével-hármasával feküsznek a nehéz betegek s számuk nemhogy fogyott volna, inkább szaporodott. A körorvos fűrészte, kereste a baj okát a nélkül, hogy meg tudta volna találni. Gyanuba vette a sertésbust, mert ott az őszszel sok sertés elhullott s némelyek, a mint a hizónak valami baját vették észre, leölték házi fogyasztásra. De a gyanu nem vált be: a hol ily kényszerdisznótorok voltak, ott a család egészséges; a hol nem volt disznó, ott a család beteg.

Gyanu esett az edényre. A vásárokat mai napság szinte ellepik a kirakott bádgedények, szebbnél-szebb mázzal kívül-belül, olcsóbbnál olcsóbbak. Itt sem volt a baj oka. Végre a gyógyszerész, a hol betegek vannak, hozatott paprikát és azt vegyelemezte.

És kiderült, hogy a paprika nagy mennyiségű ólmot tartalmazott. A paprikának ugyanis nagyon lecsökkent az ára (literje 80—90 fillér), érdemes volt tehát liszttel szaporítani és ólompirral szép pirosra festeni. Sokan vettek is belőle, mert olcsó

volt. A hatóságnál tett körorvosi jelentésre a hivatalos apparatus csak akkor mozdult meg, midőn halálesetről ment újabb jelentés.

Egy jómódu, jóra való földmives polgárcsaládban karacsony óta nehéz betegen feküdtek hárman: a fiatal gazda feleségével és apjával. Most már csak kettő a beteg, mert a fiatal asszony, két kis gyermek anyja kiszenvedett. Ferje és ipa élet-halál közt.

A községben és a körorvosi kerület többi helyein 43 nehéz beteg szenved hasonló tünetek között, 15 családban.

REGÉNY-CSARNOK.

Az utitáska rejtelsei.

(Amerikai bűnügyi regény Old Sleuth-től.)

Fordította: Papp Dezső. 33

— Az igaz. Meg tudom önnek mondani, hogy hová ment, kivel találkozott és mit beszélt. Azonban attól tartok, hogy ha ezt mind elmondanám, nem volna bátorsága velem jönni. Én mindent tudok önről.

— Mit például?

A csodálatos módon összekerült két egyén kezdte egymást jobban megérteni és habár a hölgy még mindig nem hajtotta fel fátyolát, egyebekben letettek alárczukat.

— Ön titkos rendőr és a neve Saunders.

Az ember egy átkot folytott magába.

— Egy Stevens nevezetű ember vette önt szolgálatába, akivel ön, — miután a sörházból mint egy állítólagos örüllet a vendéglős által elkergettem — hosszabban beszélgetett.

Eppen a gázlámpa alatt állottak. Saunders izgatottan szólt:

— Nem venné le a fátyolát?

— Minek?

— Azok után, amiket most hallottam, szeretném látni arcát.

Majd ha a táskát meglátta.

— Miért nem akarja most megmutatni arcát? Látni akarom!

— Ha olyan nagyon akarja, ám legyen?

Saunders egy lépést tett előre és félt rehozta a fátyolt. Egy szép női arczo-látott.

— Nos! mondá az áruhás titkos ren-dőr ismer engem?

— Nem.

(Folytatjuk.)

VÁROSI SZÍNHÁZ.

Folyó szám 138. Bérlet 100-ik szám (A)
Ma szerdán, 1904. évi január hó 27-én:
harmadszor:

Menyecskek.

Három egyfelvonásos népszimű dalokkal.
Irtá: Verő György.

Saját termésű

1902. évi tisztán kezelt
fehér és vörös asztali bor
hordószámra

jutányos árban kapható

Berger Henriknél

Széchenyi-utca 21. szám.

Egy jó eszes tea kedvelők, kérjék mindentitt a világ legjobb és legfinomabb teáját

Indra tea

Melange a legfinomabb China, India és Ceylon-ól
Valódi csak eredeti csomagban.

Főraktár Debreczenben Kontsek Gézánál.

MEGHIVÁS.

A Hajduhadházi Részvény Takarékpénztárral egyesült

Önsegélyző Szövetkezet

1904. január hó 31-én d. e. 10 órakor

a Hajduhadházi részvény takarékpénztár helyiségében
tartja

I-ső évi rendes közgyűlését,

melyre a szövetkezet tagjait ezennel tisztelettel meghívja.

TÁRGYAK:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság évi jelentése; ezek kapcsán az 1903. évi zárszámadás és mérleg megállapítása s a felmentvény megadása.
2. A felügyelő-bizottság 4 tagjának az alapszabályok 45. §-a szerint 3 évre való megválasztása.
3. Esetleges indítványok.

A zárszámadás és idevonatkozó iratok hivatalos órák alatt a Hajduhadházi Részvény Takarékpénztár helyiségében mai naptól kezdve megtekinthetők.

Hajduhadház, 1904. január 21.

Az Igazgatóság.

A tudomány-egyetem klinikája gyógyzólokra elfogadta és használja
A Kolozsvári (Heinrich J.) Ásvány- és Gyógyszappangyár B. T.
 gyártmányait

Kiváló gyártmányaik Kénzappan, Kénkátrány, Kátrány, Borax, Benzoe-, Chreolin-, Lanolin-, Iohiol-, Fehérkátrány, Kénes fehérkátrány-, Epe, Salicyl-, Neutral-gyermekszappan a bőr mindennemű rendellenességei ellen a legnagyobb sikerrel használhatók az egyedül tényleg **desinficiáló** és egyúttal a **legideálisabb toillette-szappan**.

Különlegességünk a Szent László szappan a szab. Ásvány-, Hygiea-, Irodaszappanoknak, melynek festéket, zsirt, olajat, vagy bármennemű foltot hideg vízben is azonnal eltávolítottak a kézzől.

Egyedül gyártói a szab. Ásvány-, Hygiea-, Irodaszappanoknak, melynek festéket, zsirt, olajat, vagy bármennemű foltot hideg vízben is azonnal eltávolítottak a kézzől.

Kapható a főraktárban: JÓSA és JÓNA droguériájában, továbbá MIHALOVITS ISTVÁN, FÜLEKI PÁL, L. KOVÁTS NÁNDOR, BALÁZS ÜDÖN, minden illatszert és minden jobb fűszerüzletben.

Apró hirdetések

10 szög 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

Három szobás udvari lakás, üveges verandával, szép udvarban május 1-re kiadó. Szappanos-utca 21.

Eladó ház. Darabos-utca 57. számú ház eladó, ára 7500 frt. évi jövedelme 750 frt. esetleg kisebb házzal elcserélhető.

1 kiló friss uradalmi tea vaj 1 frt 20 kr., 1 kiló teasütemény 90 kr. Kertész Miklós fűszer és vegyes üzletében Csapó utca 5.

Svájci órák törvényes jellel Horváth óra művesek! Debrecen, Hatvan-utca 2. Javítások 2 évi jótállással, pontosan szabályozott fali órákat is 24 óra alatt saját rendszerű szabályozó készülékkel.

Folyékony ezüst tisztít és ezüstöz minden fémtárgyat. Próbá üveg 70 fillér, üvege 1 és 2 korona Kontsek Gézánál.

A Debreczeni Margitfürdőben a fodrászi állás megüresedett. Csakis képesített fodrászok pályázhatnak. Jelentkezhetni a fürdőintézeti irodában.

Egy csinosan butorozott külön bejárattal szoba kiadó Nemzetőr-utca 1. sz. az Arany János-utca sarkán.

Bőröndös inas heti fizetés mellett azonnal felvétetik. Ugyanott bőröndös segédek felvétetnek. Értekezhetni a nagytőzsde udvarban, hátul a bőröndgyárban.

Egy régi italmérési joggal bíró ház 2 üzleti helyiséggel, legforgalmasabb helyen, kedvező fizetési feltételek mellett kiadó, értekezni Homokkert-utca 121. Fülöp mészkereskedőnél.

Ugyes kézi leányok felvétetnek Jungreis Mari női divattermében.

Katona keztyük tisztítását párját 7 krért. bái keztyük tisztítását párját 10 krért vállalom, Péterfia-utca 37.

Szűcs munkákat boák készítését gyorsan és jutányosan készít Rózsa szűcsműhelye kisközpontombázár

Faj alma. Pónyik, Batul, Sővári és finom apróbb fajú bóralmát (ingyen csomagolás és ládával) métermázsáját 32 koronáért szállít Kiss Mihály Sülelmed. Megrendelésnél legalább az összeg negyedrésze előre beküldendő.

Bankhivatalnok, ki esti 6 órától szabad idővel rendelkedik, esti könyvelést, vagy más esti irodai munkát mérsékelt árban vállal Czím a kiadóban.

Popper Dávidné okl. szülésznő lakása: Debrecen, Hatvan-utca 31. az udvarban.

Saját termelésű homoki ó fajborok leszállított árai:

1 liter Kövidinka	. 52 fillér
1 „ Mustos fehér	60 „
1 „ Ezerjő	. 70 „
1 „ Rizling	. 70 „

**CSANAK JÓZSEFNÉL
DEBRECZENBEN.**

Új lisztraktár.

Tisztelettel tudomására hozom a n. é. közönségnek, pékeknek és kenyérsütőknek, — hogy főzelék-üzletemet kibővítettem és az István gözmalmi és saját örlésű buza és kétszeres

LISZTEKBŐL

nagy raktárt rendeztem be, melyeket a legolcsóbb napi árban árusítok, — továbbá mindennemű főzelék-cikkeket, u. m.: borsó, lenese pab, rizs, köles, lekvár, burgonya stb., — a lehető legolcsóbban árusítok.

A n. é. t. közönség pártfogását kérve, tisztelettel

**FRIEDMANN LIPÓT
katona-élelmező.**

Czukrászda átvétel.

Piacz-utca 9. sz. alatt levő **Borsy Lajos** ur jó hírnévnek örvendő czukrászdáját átvettem.

Magyarország és a külföld több nagyobb városaiban szerzett tapasztalataim által, arra fogok törekedni, hogy a n. é. közönség igényeinek megfeleljek s teljes megelégedésüket kiérdemeljem.

Szíves pártfogásukat kérve, maradok teljes tisztelettel

BUDAY KÁROLY, czukrász.

Csődkiárulás.

Közadós **Halmágyi Sámuel** csődtömegéhez leltározott és a csődleltár 2-1331. tételei alatt felvett **női paletok, kabátok, muffok, napernyők, esőernyők, flanell és selyem blouzok** és egyéb női divatcikkek **f. január hó 31-ig tart, darabonként a Piacz-utca 47. sz. a. üzleti helyiségben kiárussítatnak.**

Dr. SZÖLLŐS DEZSŐ

csődtömeggondnok.